REVIEW OF RESEARCH

जि.प. प्रा.शा. टिकेकरवाडी या शाळेतील इयत्ता सातवीच्या कन्नड भाषिक विद्यार्थ्यांना मराठीच्या वाचन - लेखनात येणाऱ्या अडचणी शोधून त्यावरील उपाययोजनांची परिणामकारकता अभ्यासणे

मंजू विठ्ठल यादव

ISSN: 2249-894X
IMPACT FACTOR : 5.7631(UIF)
UGC APPROVED JOURNAL NO. 48514
VOLUME - 8 | ISSUE - 8 | MAY - 2019

१. प्रस्तावना :-

बदलत्या काळानुसार नव्या ज्ञानाची, नव्या अनुभवाची, नव्या शोधाची, नव्या विचार करण्याची प्रवृत्ती, नव्या कल्पना ओळखून आपली कार्यशैली ठरवणे ही यशस्वी जीवनाची गुरुकिल्ली आहे. संशोधकाने आपल्या व्यवसायातील समस्या स्वत: सोडविण्याचा केलेला शास्त्रीय प्रयत्न म्हणजे कृतिसंशोधन होय. अध्ययन - अध्यापनातील नेमक्या कोणत्या समस्या आहेत ? त्या समस्या निर्मितीमागे कोणते घटक कारणीभूत आहेत. हे जाणून घेण्याची जिज्ञासा संशोधकामध्ये निर्माण झाली. त्याचप्रमाणे इंग्रजी व कन्नड माध्यम शाळेत सुद्धा मराठी भाषेला फार महत्व प्राप्त झालेले आहे. परंतु आज शाळेतील प्राथमिक स्तरावरील इयत्ता सातवीच्या कन्नड भाषिक विद्यार्थ्यांचा विचार केला तर त्याच्या मराठी लेखनात , वाचनात आणि बोलण्यात चुका दिसून येतात. विद्यार्थ्यांना मराठी विषयाचे अध्ययन करताना अडचणी येत आहेत. त्या अडचणींचा अभ्यास करणे या ठिकाणी गरजेचे वाटले.

२. संशोधनाची गरज :-

अध्यापन करत असताना कन्नड भाषिक विद्यार्थ्यांना मराठी विषयाचे वाचन - लेखन करताना खालील अडचणी शिक्षकांना जाणवल्या.

१. हेल काढून - एकाच सुरात वाचणे. उदा. भ ऐवजी ब, फ ऐवजी प, ख ऐवजी क वाचणे.
२. ऱ्हस्व - दीर्घ इकार व ऊकार यांचे चुकीचे उच्चारण करणे .
३. विरामचिन्हांचा विचार न करता वाचणे.
४. अर्थाचे आकलन न करता वाचणे.
५. अशुद्ध वा अप्रमाणित उच्चार करून वाचणे.
६. शब्दांची वा अक्षरांची उलटापलटा करून वाचणे.
७. धीम्या गतीने वाचणे.
८.अक्षरे चुकीची लिहिणे.
९. विरामचिन्हे न देणे. इ.

३. संशोधन समस्येचे शीर्षक :-

जि.प. प्रा.शा. टिकेकरवाडी या शाळेतील इयत्ता सातवीच्या कन्नड भाषिक विद्यार्थ्यांना मराठीच्या वाचन - लेखनात येणाऱ्या अडचणी शोधून त्यावरील उपाययोजनांची परिणामकारकता अभ्यासणे

४. संशोधनाची उद्दिष्टे :-

१. जि.प. प्रा.शा. टिकेकरवाडी या शाळेमधील इ. ७वीच्या कन्नड भाषिक विद्यार्थ्यांना मराठीच्या वाचन- लेखनात येणाऱ्या अडचणींच्या कारणांचा शोध घेणे.
२. इ. ७वीच्या कन्नड भाषिक विद्यार्थ्यांना मराठी वाचन- लेखन येण्यासाठी उपायांची अंमलबजावणी करणे.
३. राबवलेल्या उपायांची परिणामकारकता अभ्यासणे.

५. संशोधन परिकल्पना :-

विद्यार्थ्यांच्या वाचन-लेखनामध्ये सुधारणा करण्यासाठी केलेल्या उपचारात्मक कार्यक्रमांमुळे त्यांच्या वाचन- लेखनात सुधारणा फरक पडणार नाही.

६ .अभिकल्प निवड :

समान गट उत्तर चाचणी अभिकल्प :-
प्रस्तुत संशोधनासाठी प्रयोगासाठी **समान गट उत्तर चाचणी अभिकल्प** या अभिकल्पाची निवड करण्यात आलेली आहे. प्रस्तुत संशोधनासाठी उपचारात्मक अध्यापनाची निर्मिती करण्यात आली होती. सदरील उपक्रम शाळेमध्ये एक महिन्याच्या कालावधीत व्यवस्थितरित्या राबवण्यात आला . सदरील उपक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या समस्यावर उपाययोजना करण्यात आली.

७. संशोधन पद्धतीची निवड :-

सदर संशोधनात प्रायोगिक संशोधन पध्दतीचा वापर करण्यात आलेला आहे.

८. संशोधनासाठी साधने व तंत्रे :-

शिक्षक निर्मित संपादन चाचणीचा उपयोग केलेला आहे.

९. संशोधनासाठी नमुना निवड :-

प्रथम सत्र परिक्षेत मराठीच्या वाचन- लेखन कौशल्यात मागे पडणाऱ्या पंधरा विद्यार्थ्यांची निवड सहेतूक नमुना निवड

LBP PUBLICATION

१०. पध्दतीने करण्यात आलेली आहे.

११. उपाययोजना उपक्रम :

- साप्ताहिक एखादा दिवस वाचनदिन परिपाठातून कथा , बातम्या , सुविचार , गोष्ट सांगणे.
- प्रश्नमंजूषा , सामान्य ज्ञानाचे प्रश्न तसेच विषयाज्ञानासंबंधी प्रश्नोत्तरे
- प्रसंगानुरूप विषय देऊन बोलण्याची संधी उपलब्ध करून देणे.

अ) अध्यापन :-

अध्यापनामध्ये प्रथम अक्षरांचे बाराखडीचे, शब्दाचे , वाक्याचे या क्रमाने वाचन व अनुलेखन सराव घेण्यात आला . त्यानंतर अक्षराचे , सोप्या शब्दांचे, जोडशब्दाचे व वाक्याचे क्रमानुसार लेखन सराव घेण्यात आला.

ब) संगणकाचा वापर :

मराठीच्या अध्यापनासाठी संगणकाचा वापर करण्यात आला. शैक्षणिक सी.डी.जचा वापर करण्यात आला. तसेच Internet वरील you tube वरून videoclips download करून ते विद्यार्थ्यांना दाखवण्यात आले. तसेच

क) गटकार्य :-

संशोधकाच्या अध्यापनानंतर व विद्यार्थ्यांच्या वैयक्तिक सरावानंतर विद्यार्थ्यांना शिकविलेल्या घटकांवर आधारित गटकार्य दिले जाई. प्रत्येक विद्यार्थ्यांकडून गटकार्य करून घेतले तसेच वैयक्तिक सराव ही घेतला. शक्य त्या पाठाच्या वेळी ppt चा वापर करून अध्यापन करणे.

१. पूर्व चाचणी :- संशोधकाने लेखन करता न येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा शोध घेण्यासाठी पूर्व चाचणी घेतले . पूर्व चाचणीतून किती व कोणते विद्यार्थी लेखन करू शकत नाहीत याचा शोध घेण्यात आली. पूर्वचाचणी सोप्याकडून कठीणाकडे या सुत्रानुसार घेण्यात आली. लेखन कौशल्यातील सर्व घटकांचा विचार करून व सर्व घटकांना समान भारांश देऊन चाचणी तयार करण्यात आली.

२. अंतिम चाचणी :- पूर्व चाचणीचे मूल्यमापन केल्यानंतर काही तज्ज्ञांशी, मार्गदर्शकांशी चर्चा केली. लेखन कौशल्यातील सर्व घटकांचा विचार करून उपक्रमांची योजना केली. उपक्रमांची परिणामकारकता पाहण्यासाठी अंतिम चाचणी घेतली.

कृतिसंशोधन ठरविल्याप्रमाणे होण्यासाठी पूर्व चाचणीतील निरीक्षण व सर्वेक्षणातून १५ विद्यार्थी निवडले . प्रत्येक गटात ३-३ विद्यार्थी याप्रमाणे ५ गटाची निर्मिती केली. या विद्यार्थ्यांसाठी उपक्रमाची कार्यवाही करण्याचे ठरविले . प्रथमतः विद्यार्थ्यांसाठी उपक्रमासाठी शालेय वेळाव्यतिरिक्त वेळ दयायचा हे ठरवून यासाठी वेळेचे नियोजन करून घेतले .

निष्कर्ष :

जेव्हा पूर्व चाचणी व उत्तर चाचणीच्या मध्यमानाची तुलना केली तेव्हा असे दिसून आले की, उत्तर चाचणीचे मध्यमान हे पूर्व चाचणीच्या मध्यमानापेक्षा १.८६ ने जास्त आहे. म्हणून विद्यार्थ्यांच्या वाचन-लेखनामध्ये सुधारणा करण्यासाठी केलेल्या उपचारात्मक कार्यक्रमांमुळे त्यांच्या वाचन- लेखनात सुधारणा फरक पडणार नाही या शून्य परिकल्पनेचा त्याग करून विद्यार्थ्यांच्या वाचन-लेखनामध्ये सुधारणा करण्यासाठी केलेल्या उपचारात्मक कार्यक्रमांमुळे त्यांच्या वाचन- लेखन मध्यमान गुणांकात फरक पडतो ही परिकल्पना स्वीकारावी लागेल.

याचा अर्थ असा की विद्यार्थ्यांच्या वाचन-लेखनामध्ये सुधारणा करण्यासाठी केलेल्या उपचारात्मक कार्यक्रमांमुळे त्यांच्या वाचन-लेखन मध्यमान गुणांकात पडलेला फरक (१.८६ गुणांकांचा) खरा आहे, तो केवळ योगायोगाचा परिणाम नाही. सारांश , विद्यार्थ्यांच्या वाचन-लेखनामध्ये सुधारणा करण्यासाठी केलेल्या उपचारात्मक कार्यक्रमांमुळे विद्यार्थ्यांची संपादणूक वाढते.